

Моҳият

Суд қарорларини қайта кўриш

бу жараёнда вилоят ва унга тенглаштирилган судлар имкониятидан кенг фойдаланишнинг қонуний асослари такомиллаштирилмоқда

◀ (Бошланиши 1-бетда)

Яқинда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси мажлисида биринчи ўқишда қабул қилинган "Суд қарорларининг қонунийлиги, асослиги ва адолатлигини текшириш институти такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси соҳадаги ислохотларнинг мантикий ва изчил давомидир.

Ушбу қонун лойиҳаси ягона суд амалиётини таъминлаш, ҳуқуқни қўллаш амалиётида вужудга келаётган айрим муаммо ва қонунчиликдаги бўшлиқларни бартараф этиш мақсадида ишлаб чиқилган. Гап шундаки, 2021 йил январдан бошлаб "Бир суд — бир инстанция" тамойили асосида жорий қилинган суд қарорларини қайта кўриш институти бўйича

ўтказилган таҳлиллар маъмур институтини янада такомиллаштириш зарурати мавжудлигини кўрсатди.

Хусусан, суд қарорларининг қонунийлиги, асослиги ва адолатлигини текширишда "Бир суд — бир инстанция" тамойили асосида кассация инстанциясида ишларни кўриш Олий суд ваколатига ўтказилиши ўрта бўлин — вилоят судлари имкониятларидан самарали фойдаланишни чекламоқда.

Бунга мисол: 2020 йилда Олий суд томонидан 1 минг 291 та жиноят иши кўриб чиқилган бўлса, 2021 йилда бу кўрсаткич 7 минг 560 тага етиб, айни кўрсаткич 2022 йилнинг ўн ойида 5 минг 540 таши ташкил этган.

Бошқача айтганда, Олий судда кўрилган ишлар сони бир неча баробар ошган. Шу билан бирга, фуқаролар олис ҳудудлардан орқича вақт ва маблағ сарфлаб Олий судга келишга мажбур бўлмоқда.

Олий судда иш ҳажмининг ортиб кетиши айрим ҳолларда ишларни кўриш муддатлари бузилишига олиб келмоқда. Бу ҳолат судьяларнинг иш сифати ҳам салбий таъсир кўрсатмоқда.

Таҳлилларга кўра, 2021 йилда Олий суднинг жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъати судьясининг бир ойлик ўртача иш ҳажми 89 тани ташкил қилган. Бундай катта иш ҳажми оқибатида эса, шикоятлардаги важдар ҳар тарафлама текширилмай, иш бўйича яқиний қарор қабул қилинмасдан, суд қарори бекор қилиниб, қуйи судларга юбориш ҳолатлари кўпайган.

Бундан ташқари апелляция тартибиде кўрилмаган ишларнинг келгусида кассация инстанциясида кўриб бўлмаслиги ҳақидаги қонун талаблари ҳам фуқароларнинг эътирозига сабаб бўлмоқда.

Шу нуқтаи назардан, фуқароларнинг эътироз ва ово-

рагарчиликларининг олдини олиш, ягона суд амалиётини шакллантириш, ишларнинг сифатли ҳамда ўз вақтида кўриш орқали одил судловни амалга ошириш ва пировардида инсон ҳақ-ҳуқуқларининг тўлиқ ҳимоясини таъминлаш зарур ҳисобланади.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси мажлисида муҳокама қилинган қонун лойиҳаси билан қонуний кучга кирмаган суд қарорлари шикоят (протест) асосида апелляция тартибиде, қонуний кучга кирган суд қарорлари, агар улар апелляция тартибиде кўрилмаган бўлса, кассация тартибиде, апелляция ёки кассация тартибиде кўрилган суд қарорларини тафтиш тартибиде кўриш белгиланмоқда.

Шунингдек, апелляция шикоятини бериш муддати 20 кундан 10 кунга қисқартириш, қонуний кучга кирган суд қарорларини кассация тартибиде кўриб чиқиш ва-

колатини вилоят ва унга тенглаштирилган судларга ўтказиш — юқори инстанция судлари томонидан қуйи судлар қарорини бекор қилган ҳолда ишни янгидан кўриш учун қуйи судга юбориш амалиётини тугатиш назарда тутилмоқда.

Бир сўз билан айтганда, қонун лойиҳасида тақлиф этилаётган ўзгартиш ва қўшимчалар фуқароларнинг овозагарчилигини олдини олишга, судларнинг масъулиятини ошириб, ишларнинг сифатли ва ўз вақтида кўрилишига ҳамда суд қарорларини қайта кўришда вилоят ва унга тенглаштирилган судлар имкониятидан кенгроқ фойдаланишга хизмат қилади.

Айни кунларда ушбу қонун лойиҳаси иккинчи ўқишда кўриб чиқиш учун тайёрланмоқда.

Даврон ОРИПОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати

Қонун кўмаги

ТАДБИРКОРНИНГ бузилган ҳуқуқи судда тикланди

Маълумки, иқтисодий суд ишларини юришидан кўзланган асосий мақсад — иқтисодиёт соҳасида корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва фуқароларнинг бузилган ёки низолашिलाётган ҳуқуқларини ёхуд қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, қонунийликни мустақкамлаш ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга кўмаклашишдан иборатдир.

Кейинги йилларда мамлакатимизда тadbirkorлик субъектларининг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, қулай тadbirkorлик муҳитини яратиш, бизнес юриши учун солиқ ва бошқа соҳаларда кўплаб имтиёзлар қўллаш ҳамда уларнинг иқтисодий ночор аҳволга тушиб қолишининг олдини олиш борасида ҳам изчил ислохотлар амалга ошириб келинмоқда.

Шу ўринда фикримизни ҳаётий мисоллар асосида давом эттирадиган бўлсак, Тошкент шаҳрида яқка тартибдаги тadbirkor Н.Л. ишлаб чиқариш ва хизматлар кўрсатиш соҳасида фаолият юритиб, белгиланган тартибда солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни ўз вақтида тўлаб келаётганди. Н.Л. тadbirkorлик фаолиятини амалга оширишда "Avtotransport vositalariga xizmat ko'rsatish" давлат унитар корхонасига тегишли бинодан 2021 йил 19 мартда тузилган ижара шартномаси асосида фойдаланган.

Аммо Давлат активларини бошқариш агентлиги ҳузуридаги Бўш турган объектлардан самарали фойдаланишнинг ташкил этиш маркази Тошкент шаҳар ҳудудий бошқармаси тadbirkor томонидан ижара тўловлари ўз вақтида тўланмаганини қайд этиб, 17.050.484,57 сўм асосий қарз ва 9.345.894,36 сўм пеня ундириш ҳақидаги даъво аризаси билан судга мурожаат қилган.

Айтиш керакки, Тошкент туманлараро иқтисодий суди ишдаги ҳужжатларни синчиклаб ўрганмасдан ва тарафларнинг фикрини эшитмасдан туриб, тadbirkor ҳуқуқлари тикланди.

Тadbirkorлик ва бизнес соҳасининг ривожланиши қонунда ва шартномада белгиланган қоидаларга оғишмай риоя қилишга бевосита ва билвосита боғлиқдир. Агар шу оддий ва қонуний талабга риоя қилинмаса, суд одилликни таъминлаш ва адолатли қарор топтиришда тadbirkorга камарбаста бўлади.

Асқар МАМАРАИМОВ,
Тошкент шаҳар суди судьяси

"Йўл харитаси" тасдиқланиб, амалга оширилмоқда.

Илмий-тадқиқот ишларини амалга ошириш жараёнида аниқланган, айрим сабабларга кўра, реабилитация қилинмай қолиб кетган қатагон қурбонлари номларини оқлаш юзасидан белгиланган тартибда тақлифлар киритилмоқда.

Олий судда муайян сабабларга кўра, реабилитация қилинмай қолиб кетган қатагон қурбонларининг номларини оқлаш ва уларнинг хотирасини абадийлаштириш масалалари бўйича ишларни амалга ошириш мақсадида ишчи гуруҳи ҳам тузилган.

Амалга оширилган ишлар натижасида Совет даврида қатагон қилинган 235 нафар ватандошимиз реабилитация қилиниб, оқланди.

ром Муслимов раислигида ўтказилган очиқ суд мажлисида келтирилган ушбу илтимосномалар ва протестлар кўриб чиқилиб, қаноатлантирилди.

Жиноят-процессуал кодексининг 83-моддасига асосан 4 та жиноят

Хабар

Яна 173 нафар қатагон қурбонининг номлари оқланди

◀ (Бошланиши 1-бетда)

Балки кимдандир дунёдан ўтиб кетган одамларни оқлашга ҳоҳлат борми, деган савол туғилар? Аммо ноҳақ айбланган бундай одамларни оқлаш уларнинг хотирасига ҳурмат кўрсатиш, авлодларига таскин ва умид бериш, деганидир.

Шунинг учун ҳам давлатимиз раҳбарининг 2020 йил 8 октябрдаги "Қатагон қурбонларининг меросини янада чуқур ўрганиш ва улар хотирасини абадийлаштиришга

доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги фармойиши асосида қатагон қурбонларининг номларини тиклаш ва хотирасини абадийлаштириш ишлари олиб борилмоқда.

Қарор асосида қатагон қурбонларининг меросини чуқур ўрганиш, уларнинг хотирасини абадийлаштириш ишларини ташкил этиш ва мувофиқлаштириш Республика ишчи гуруҳи тузилган. Қатагон қурбонларининг номларини тиклаш ва хотирасини абадийлаштириш бўйича

Олий судга яна 173 нафар шахсга оид 4 та жиноят иши келиб тушган ва ишчи гуруҳ томонидан ўрганиб чиқилган.

Бош прокурор ўринбосари томонидан юқорида кўрсатилган жиноят ишлари юзасидан Олий суднинг жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъатига апелляция протестини бериш муддатини тиклаш ҳақидаги илтимосномалар ҳамда апелляция тартибиде протестлар келтирилган.

Олий суд раиси ўринбосари Ик-

иши бўйича 173 нафар шахсга нисбатан Олий суднинг жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъати апелляция инстанциясининг оқлов ҳукми чиқарилди.

Шу тариқа адолат қарор топди, йиллар мобайнида юзага чиқмай келган ҳақиқат тантана қилди. Мустақиллик йўлида жонини фидо қилган қатагон қурбонларининг пок номлари оқланди.

Норгул АБДУРАИМОВА,
ЎЗА мухбири

Жиноят ва жазо

Кейинги вақтларда айрим йигит-қизларнинг диний қизиқиши ортдан ёт ғоялар таъсирига тушиб қолаётгани жуда ачинарли ҳолат. Уларнинг баъзилари бу боши берк "йўлга" ўзи билмаган ҳолда кириб қолганини баён қилса, бошқаси қилмишидан қаттиқ пушаймон эканини билдиради. Қуйида ҳикоя қилмоқчи бўлган воқеа тафсилоти ҳам шу ҳақида.

(Давоми 6-бетда) ▶

